

ΦΥΛΗ ΑΡΤΑΣ (ΦΡΙΖΑΡΤΑ)

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Η φυλή Άρτας (Φριζάρτα) δημιουργήθηκε κατά την περίοδο 1960-1980. Προήλθε από την διασταύρωση του εγχώριου πεδινού προβάτου με κριούς της φυλής Ανατολικής Φριςλανδίας, κυρίως όμως μετά το 1968 με την χρήση της τεχνητής σπερματέγχυσης και την συνεχή εφαρμογή της επιλογής των ομοιόμορφων και καλύτερων σε αποδόσεις προβατίνων και κριών, προσαρμοσμένων καλά στις τοπικές εδαφοκλιματικές συνθήκες.

Εκτρέφονται στο πεδινό τμήμα του Ν. Άρτας καθώς και στα πεδινά και ημιορεινά τμήματα των νομών Θεσπρωτίας, Πρέβεζας και Αιτωλοακαρνανίας.

Στις περιοχές αυτές επικρατεί σχετικά ήπιος χειμώνας με υψηλές βροχοπτώσεις, και καλοκαίρι όχι ιδιαίτερα θερμό.

Απαιτεί καλές συνθήκες εκτροφής (σταβλισμού, διατροφής), λόγω της ευαισθησίας του στις υψηλές θερμοκρασίες και τις ασθένειες κυρίως τις πνευμονικές.

Είναι καλό να αποφεύγεται η ίδρυση μονάδων σε περιοχές με ξηροθερμικό κλίμα ως και ορεινές περιοχές με βαρύ χειμώνα.

Εκτρέφεται σήμερα σε ένα αριθμό περίπου 60.000 ζώων από 645 εκτροφείς. Το μέσο μέγεθος των ποιμνίων ανέρχεται σε 50-120 πρόβατα.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Ο χρωματισμός του προβάτου αυτού είναι κατά κανόνα λευκός. Ελάχιστα άτομα φέρουν ερυθροκάστανους δακτυλίους γύρω από τα μάτια ή κηλίδες στα αυτιά και γύρω από το στόμα.

Η κεφαλή του προβάτου είναι σχετικά μεγάλη, κωνοειδής, με μύτη ελαφρά κυρτή. Τα αυτιά είναι πολύ λεπτά, σχεδόν διάφανα, μετρίου έως μεγάλου μεγέθους με οριζόντια διεύθυνση. Κατά κανόνα η φυλή είναι ακέρατη και στα δύο φύλα, με σπάνιες

εξαιρέσεις στα αρσενικά μόνο άτομα. Τα μάτια είναι μελανού ή καστανού χρωματισμού και σε μερικά άτομα έως γαλανού ζωηρά και καλής έκφρασης. Η ουρά του είναι στρογγυλή και χαρακτηριστικά λεπτή στην άκρη, δεν καλύπτεται από μαλλί και έχει μήκος περίπου 20 εκατ.

Ο μαστός είναι πολύ αναπτυγμένος με καλή πρόσφυση στην κοιλιακή χώρα. Οι θηλές του μαστού έχουν σχετικά μικρό μήκος και κάθετη ή διαγώνια διεύθυνση.

Τα πρόβατα Άρτας συγκρινόμενα με τις άλλες ελληνικές φυλές, είναι μεγαλόσωμα.

Το μέσο σωματικό βάρος των κριών είναι 80-120 κιλά και των προβατίνων 65-80 κιλά. Η κεφαλή, η κάτω τραχηλική χώρα, η κάτω κοιλιακή χώρα, τα άκρα και η ουρά δεν καλύπτονται από μαλλί.

ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ

Το πρόβατο Άρτας έχει γενικά πρόωμη γενετήσια ωριμότητα. Οι αμνάδες εισέρχονται στην αναπαραγωγική κατά κανόνα, σε ηλικία 8-10 μηνών και σε ποσοστό 85-90% έχουν τον πρώτο τους τοκετό σε ηλικία 13-15 μηνών. Οι νεαροί κριοί αρχίζουν την αναπαραγωγική τους δραστηριότητα μετά την συμπλήρωση του πρώτου έτους ή όταν έχουν αποκτήσει τουλάχιστον το 60% του σωματικού βάρους των ενηλίκων ζώων.

Οι προβατίνες γονιμοποιούνται κυρίως από τα μέσα Απριλίου μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου. Τα τελευταία χρόνια πραγματοποιούνται συζεύξεις σε όλη την διάρκεια του έτους. Το ποσοστό γονιμοποίησης κυμαίνεται από 90-95% ανάλογα με το επίπεδο διατροφής και τις λοιπές συνθήκες εκτροφής του ποιμνίου. Οι τοκετοί των ώριμων προβατινών πραγματοποιούνται στην πλειονότητά τους νωρίς το φθινόπωρο με αιχμή από Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο.

Είναι φυλή πολύδυμη με συντελεστή πολυδυμίας 1,7-1,8 αρνιά ανά τοκετό. Περίπου το 60% των προβατινών γεννάνε δύο αρνιά ανά τοκετό.

ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ

Το μέσο βάρος των αρνιών κατά την γέννηση είναι περίπου 4 κιλά. Κατά τον απογαλακτισμό ο οποίος γίνεται στην ηλικία των 40 ημερών περίπου το βάρος των αρνιών ανέρχεται σε 16-17 κιλά και η απόδοση σε σφάγιο είναι κατά μέσο όρο 65%. Η γαλακτοπαραγωγή των προβάτων της φυλής Άρτας κυμαίνεται από 200- 300 κιλά, ανάλογα με το σύστημα εκτροφής, σε διάστημα αρμέγματος περίπου 170-210 ημερών με λιποπεριεκτικότητα 5,5-6,5%.

Η εριοπαραγωγή του προβάτου αυτού ανέρχεται στα 1,5-2,5 κιλά μαλλιού ανά προβατίνα και είναι εξαιρετικής ποιότητας.

ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Λόγω των υψηλών του αποδόσεων και του σωματικού του μεγέθους, το πρόβατο Άρτας έχει αυξημένες διατροφικές ανάγκες. Τα ζώα βόσκουν σε ιδιόκτητους ή νοικιασμένους βοσκοτόπους (φυσικούς ή τεχνητούς) που αποτελούνται από γρασίδια (κυρίως βρώμης, κρίθης, σόργου) και από τεχνητούς λειμώνες (ψυχανθών και αγροστωδών λειμώνων φυτών). Επίσης χορηγούνται στα ζώα και συμπληρωματικές ζωοτροφές.